

Література:

1. Звіт про діяльність Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, за 2023 рік URL: <https://arma.gov.ua/files/general/2024/04/12/20240412190505-61.pdf>
2. Інформування про результати роботи Держфінмоніторингу за 2023 рік URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/news/Informuvannya-pro-rezultati-roboti-derzhfinmonitoringu-za-2023-rik.html>
3. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення *Закон України* від 06.12.2019 № 361-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
4. MONEYVAL calls for effective implementation of international standards to counter money laundering and terrorist financing in Europe URL: https://www.coe.int/en/web/moneyval/-/moneyval-calls-for-effective-implementation-of-international-standards-to-counter-money-laundering-and-terrorist-financing-in-europe?utm_source=chatgpt.com

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-134>

ЗАХИСТ ДОЗВІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПОРЯДКУ

Маркевич Ігор Богданович,
*керівник проектів та програм
Український фонд стартанів*

У юридичній науці традиційно виділяються дві форми позасудового захисту дозвільної діяльності: юрисдикційну та неюрисдикційну.

Юрисдикційна форма захисту дозвільної діяльності передбачає звернення за захистом прав, свобод та інтересів приватних осіб у відносинах із публічною адміністрацією до компетентних органів, які наділені владними повноваженнями у сфері дозвільної діяльності.

Висловлена у сфері надання адміністративних послуг, але актуальна й стосовно дозвільної діяльності позиція щодо визначення такого напрямку роботи суб'єктів надання публічних (адміністративних) послуг, як виправлення ситуації (уважне ставлення до скарг, за можливості врахування побажань та пропозицій скаргників), є стандартом діяльності щодо надання адміністративних послуг. Наявність принаймні

однієї процедури розгляду скарг приватних осіб є і міжнародним стандартом надання адміністративних послуг [1, с. 19–20].

Зокрема у Рекомендації №R(86) Комітету міністрів державам-членам Ради Європи від 16 вересня 1986 року стосовно заходів із недопущення і скорочення надмірного робочого навантаження на суди пропонується сприяти примиренню сторін як поза судовою системою, так і до або під час судового розгляду (передбачати, разом із відповідними стимулами, процедури примирення до судового провадження або інші способи врегулювання спорів поза рамками судового провадження), а також визначити органи поза судовою системою, до яких сторони зможуть звертатися для розв'язання позовних спорів на невеликі суми і в питаннях деяких конкретних галузей права.

Згідно ст. 40 Конституції України, усі мають право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк.

Порядок звернень визначається Законом України від 02.10.1996 р. № 393 «Про звернення громадян» [2]. Цей Закон регулює питання практичної реалізації громадянами України наданого їм Конституцією України права вносити в органи державної влади, об'єднання громадян відповідно до їх статуту пропозиції про поліпшення їх діяльності, викривати недоліки в роботі, оскаржувати дії посадових осіб, державних і громадських органів. Закон забезпечує громадянам України можливості для участі в управлінні державними і громадськими справами, для впливу на поліпшення роботи органів державної влади і місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, для відстоювання своїх прав і законних інтересів та відновлення їх у разі порушення.

Положеннями статті першої вищевказаного Закону України передбачено, що громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб відповідно до їх функціональних обов'язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їх статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргою про їх порушення.

Відповідно згаданого закону скарга – це звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого

самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб (ст. 3) [2]. Підставою для подання скарги у сфері дозвільної діяльності особою є необхідність поновлення прав і захист законних інтересів особи, порушених діями (бездіяльністю) або рішеннями органів публічної адміністрації у сфері дозвільної діяльності.

Розгляд скарги, порівняно з розглядом позовної заяви, відбувається в більш спрощеному порядку, оскільки після (замість) процедури адміністративного оскарження особа може використати механізм судового оскарження. Зокрема згідно ч. 1 ст. 16 Закону скарга на дії чи рішення органу державної влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, об'єднання громадян, медіа, посадової особи подається у порядку підлеглості вищому органу або посадовій особі, що не позбавляє громадянина права звернутися до суду відповідно до чинного законодавства, а в разі відсутності такого органу або незгоди громадянина з прийнятим за скаргою рішенням - безпосередньо до суду [2]. Варто вказати, що цим нормативно-правовим актом встановлюється, що скарга подається з вимогою поновлення прав скаржника, які були порушені дозвільним органом.

Разом з тим варто вказати, що питання адміністративного оскарження регулюються розділом VI Закону України «Про адміністративну процедуру» [3]. Зокрема скарга може бути подана скаржником разом з документами, які вважає необхідними для розгляду, або копіями таких документів. При цьому особливість адміністративного оскарження за наведеним законом є те, що скаржник має обґрунтувати порушення або можливість таких порушень з боку дозвільного органу.

Крім того порядок подання скарги визначено статтею 82 Закону з урахуванням статті 41 Закону України «Про адміністративну процедуру» [3]. Зокрема, передбачено, що скарга має бути подана до адміністративного органу, який видав адміністративний акт, процедурне рішення та/або процедурну дію, або залишив без змін оскаржувану бездіяльність. З точки зору Закону України «Про адміністративну процедуру», таким суб'єктом є адміністративний орган вищого рівня (з урахуванням особливостей, визначених частиною третьою статті 79 Закону), якщо інший суб'єкт не передбачений законом.

Згідно Закону України «Про звернення громадян» предметом оскарження дії чи рішення дозвільного органу [2]. Законом України «Про адміністративну процедуру» встановлено, що оскарженню підлягають адміністративні акти; процедурні рішення; процедурні дії; бездіяльність адміністративних органів, прийняття чи виконання яких порушує або може порушити права, свободи чи законні інтереси осіб.

Строк, протягом якого дозвільний орган щодо якого подано скаргу, має вручити скаргу (направити) суб'єкту скарги, зокрема обчислюється робочим днем. Згідно з частиною першою статті 33 Закону України «Про адміністративну процедуру», строки в адміністративному провадженні обчислюються годинами, днями та місяцями, а також можуть визначатися вказівкою на подію, що повинна неминуче настати [3]. Варто відмітити, що згідно цього закону строки подання скарги визначаються з урахуванням предмету адміністративного оскарження та суб'єкта-скаржника.

Згідно Закону України «Про звернення громадян» скарга може бути подана протягом одного року з моменту прийняття рішення, що оскаржується, але не пізніше одного місяця з дати ознайомлення особи з таким рішенням [2].

Суб'єктом розгляду скарги згідно Закону України «Про звернення громадян» є орган, який є вищим від органу, діяльність якого оскаржується. У розумінні Закону України «Про адміністративну процедуру» - це орган вищого рівня, який визначається в кожному випадку оскарження в залежності від місця органу в системі дозвільних органів. Слід зазначити, що якщо в дозвільному органі немає комісії з розгляду скарг, то не така скарга не може розглядатися, оскільки згідно з абзацем другим частини третьої статті 79 Закону України «Про адміністративну процедуру», в такому випадку скарга на дії або бездіяльність дозвільного органу мають бути подані до суду відповідно до закону [3].

Положення Закону України «Про звернення громадян» щодо процедури оскарження не містить жодної норми, обмежуючись лише визначення загальних засад розгляду скарг, термінів та прав скаржника (ст. 16-19 Закону) [2]. Реєстрація скарги суб'єктом розгляду скарги та повідомлення про її отримання скаржнику здійснюється в порядку, передбаченому статтею 42 Цивільного процесуального кодексу.

У той час коли Закон України «Про адміністративну процедуру» визначає стадії такого провадження та інші детальні умови. Відповідно до частини першої статті 79 Закону України «Про адміністративну процедуру» суб'єктом розгляду скарги є вищестоящий адміністративний орган (з урахуванням особливостей, визначених частиною третьою цієї статті, зокрема, що за відсутності вищестоящего адміністративного органу скарга на адміністративний акт, процесуальні рішення, акти чи бездіяльність прийнятого адміністративного органу подається до того ж адміністративного органу, який прийняв адміністративний акт, вчинив процесуальні дії та/або прийняли процесуальне рішення чи допустили бездіяльність, яка оскаржується комісією з розгляду скарг), якщо інший суб'єкт не передбачений законом [3].

Література:

1. Лєгєзє Є. О. Теорія публічних послуг : адміністративно-правова складова : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 452 с.
2. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 р. № 393 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-135>

ПОКАРАННЯ ЗА НЕЗАКОННЕ ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Ніколенко Дар'я Миколаївна

*аспірантка кафедри кримінально-правових дисциплін
Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
ORCID ID: 0009-0002-8653-5091
м. Дніпро, Україна*

Проблему призначення та застосування належного кримінального покарання відносять до складних і недостатньо розроблених у теорії кримінального права. Покарання за кримінальне правопорушення, у виді незаконного заволодіння транспортним засобом, теж не є винятком. Дослідження питань призначення та застосування належного кримінального покарання за кримінально протиправні діяння, передбачені ст. 289 КК України, є необхідним для повноцінного освітлення предмету дослідження, так як кримінальна відповідальність визначається саме через з'ясування санкцій статті, а також встановлення того, що визначені санкції статті є достатніми, ефективними, направлені на реалізацію функцій кримінального права. Отже, своєрідним віддзеркаленням обґрунтованості покарання є відповідність значущості суспільних відносин, які утворюють основний безпосередній об'єкт кримінального правопорушення, і які охороняє відповідна кримінально-правова норма, суворості (жорстокості) заходів законодавчого впливу на особу, що вчинила відповідне суспільно небезпечне посягання. Безперечно, жорсткість санкції повинна відповідати ступеню небезпеки конкретного кримінального правопорушення в цілому. Так на думку Навроцького В. О., санкція являє собою обчислювальне вираження суспільної небезпечності кримінального правопорушення